

การถอดบทเรียนประสบการณ์และการเรียนรู้
ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม
วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

.....

1. ชื่อ-สกุล ผู้เล่าเรื่อง อาจารย์ณัฐศรัชย์ พรเอี่ยม

2. ชื่อ-สกุล ผู้บันทึก ดร.จิรัชมา วิเชียรปัญญา

3. บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เล่าเรื่อง

ผู้ประสานงานและดำเนินการโครงการ และดูแลกำกับนักศึกษาในการทำกิจกรรม

4. เรื่องที่เล่า

การบูรณาการงานทางด้านการสอน การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผ่านโครงการสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเชิงวัฒนธรรม

5. ความเป็นมาของเรื่องที่เล่า

ในปีการศึกษา 2558 วิทยาลัยนิเทศศาสตร์มีนโยบายการจัดทำโครงการกิจกรรมนักศึกษาใหม่โดยกำหนดให้แต่ละสาขาวิชาเสนอโครงการเพียง 1 โครงการ เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณของมหาวิทยาลัย แต่สิ่งที่สำคัญคือจะทำอย่างไรให้โครงการดังกล่าวสามารถตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย และโจทย์ใหญ่จากทาง สกอ. ในเรื่องของการวิจัย ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบูรณาการพันธกิจต่างๆ เข้ากับการเรียนการสอน

สาขาวิชาการโฆษณา แต่เดิมมีโครงการที่หลากหลายหลากหลาย โดยเน้นที่การฝึกฝนการทำงานจริงของนักศึกษา เช่นโครงการโฆษณาด้านแบบ โฆษณานำร่อง ฯลฯ จากนโยบายดังกล่าว นำไปสู่การรวบรวมกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน และคณะกรรมการหลักสูตร จึงได้กำหนดโครงการใหม่ชื่อว่า “โครงการผลิตสื่อโฆษณาเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเชิงวัฒนธรรม” ทั้งนี้มองว่าการส่งเสริมวัฒนธรรมในเชิงการนำเสนอ นั้น เป็นเพียงการอนุรักษ์เท่านั้น แต่หากเราสามารถนำวัฒนธรรมมาแปรรูป หรือนำมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ จะทำให้การอนุรักษ์เป็นไปได้ อย่างยั่งยืนมากกว่า ทั้งนี้การโฆษณาจะเป็นตัวช่วยให้ธุรกิจดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และอาจช่วยเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนได้อีกทางหนึ่ง

ทั้งนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 เป็นต้นมา สาขาวิชาการโฆษณาได้ทำโครงการดังกล่าวในพื้นที่ต่างๆ กันไป ตามแต่คณะกรรมการสาขาจะเห็นสมควร ได้แก่ ตลาดระแหง ตลาดน้ำขวัญเรียม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสร้างสรรค์งานศิลป์ ศูนย์การเรียนรู้ตามรอยเท้าพ่อของแผ่นดิน อำเภออัมพวา ฯลฯ

6. วิธีการ/ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่ใช้ ผู้มีส่วนร่วมอุปสรรคหรือปัญหาในการทำงาน และแนวทางการแก้ไข

เริ่มต้นจากการประชุมร่วมกันของคณาจารย์ในสาขาวิชา เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายในแต่ละปี ทั้งนี้ อาจารย์แต่ละท่านจะมีข้อมูลเบื้องต้นของแต่ละวิสาหกิจชุมชนที่น่าสนใจอยู่ก่อน โดยกำหนดพื้นที่หลัก ได้แก่ จังหวัดที่อยู่รอบมหาวิทยาลัย หรือเว้นแต่จะมีข้อเสนอที่น่าสนใจกว่า จากนั้นจะทำการกำหนดวิชาเรียนที่เกี่ยวข้องกับโครงในปีการศึกษานั้นๆ เพราะแต่ละพื้นที่ต้องการการใช้สื่อที่ต่างกัน เช่น บางแห่งต้องการโลโก้ และอุปกรณ์สำหรับออกบูธ ในขณะที่บางพื้นที่ต้องการเพจเฟซบุค เป็นต้น

กระบวนการดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ โดยอ้างอิงจากการทำงานของบริษัทตัวแทนโฆษณา กล่าวคือ ในขั้นตอนแรก จะเป็นการลงไปเก็บข้อมูลถึงความต้องการการใช้สื่อโฆษณา เก็บข้อมูลเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน และการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ของวิสาhekิจชุมชน เพื่อกำหนดการใช้สื่อ และ key message หลักในการทำสื่อโฆษณา ทั้งนี้วิชาที่เกี่ยวข้องได้แก่ วิชาวิจัยโฆษณา สื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และวิชาสายการตลาด หรือนวัตกรรม

จากนั้นจึงส่งข้อมูลต่อให้รายวิชาผลิตสื่อ (Production) ซึ่งได้แก่ วิชาถ่ายภาพโฆษณา คอมพิวเตอร์กราฟิก และวิชาผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อผลิตสื่อโฆษณา ทั้งนี้อาจมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็น และเมื่อผลิตผลงานเสร็จสิ้นแล้ว จึงนำไปให้วิสาhekิจชุมชนเพื่อใช้งานต่อไป

7. ผลลัพธ์หรือความสำเร็จที่เกิดขึ้น และสิ่งที่ผู้เล่าเรื่องที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ดังกล่าว

ผลงานผลิตสื่อที่เป็นผลลัพธ์ของโครงการนี้มีหลากหลายมาก เช่น

1. วิดีโอ นำเสนอตลาดน้ำ ขวัญ-เรียม
2. ชุดออกนิทรรศการและโลโก้ของกลุ่มสร้างสรรค์งานศิลป์
3. วิดีโอและเพจของ วิสาhekิจชุมชน ทองลงหิน
4. ป้ายบอกทางของตลาดน้ำ
5. แผนธุรกิจของผลิตภัณฑ์ในโครงการของ ศูนย์การเรียนรู้ตามรอยเท้าพ่อของแผ่นดิน

โครงการดังกล่าวในแง่ความสำเร็จของผลงานนั้นกล่าวได้ว่า เพียงบางส่วนเท่านั้นที่นำผลงานนักศึกษาไปใช้จริง เนื่องจากงบประมาณในการผลิตผลงานมีจำกัดทำให้ผลงานที่ได้ยังไม่ถึงระดับดีมาก และในบางครั้งติดปัญหาเรื่องทัศนคติของผู้คนในวิสาhekิจชุมชนนั้นๆ แต่สิ่งที่ได้รับอย่างชัดเจนคือ นักศึกษาที่ร่วมโครงการได้มองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละวิสาhekิจชุมชน ได้ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องการโฆษณาในการสร้างคุณค่าให้ผลิตภัณฑ์ของชุมชน และเรียนรู้ที่จะนำเอาวัฒนธรรมมาผสมผสานกับผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของชุมชน

ภาพสะท้อนปรากฏชัดเจนนเมื่อนักศึกษาต้องทำปริญญานิพนธ์เพื่อจะจบการศึกษา นักศึกษาสามารถเลือกหยิบวิสาhekิจชุมชนมาเป็นโครงการงานของตนเอง หรือแม้กระทั่งมองเห็นช่องทางที่จะนำแนวคิดเรื่องการผสมผสานวัฒนธรรมเข้ากับสินค้า มาสร้างเป็นธุรกิจของตนเองได้ในอนาคต